

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ԱՍՏՈՒԱՆԳԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

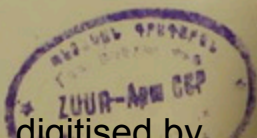
Ս. ՆՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

2. — «Եւ վերացաւ փառօք». — Ո՛ր է է կեանք՝ որ գերազանցապէս կը նստիր ու ժողովային իրական պէտքերու քահանայութիւն կամ քաղաքակրթութեան զարգացումին՝ յարգանքի կամ տեսակ մը պաշտամունքի առարկան կ'ըլլայ եւ բախտաւորեալներուն համար: Սակայն անհատական այդ կախարդանքը չի դիմանար երկար ատեն, վասնզի իրարու յաջորդող հանճարներու դործունէութեան շնորհիւ հեռզհեռէ կը լեցուի նախորդներու թողած թերին, որով եւ իւրաքանչիւր աշխատանքի բաժին սահմանուած է խառնուելու զանգուածային ամբողջի մը հետ՝ որ գուցէ ամբողջանալիք չունի բնաւ:

Մեր այս հասարակ փորձառութենէն կը տարբերի սակայն այն երեւոյթը՝ որուն հանդիսատես կ'ըլլանք Աւետարանի յայտնութեամբը: Յիսուսի կեանքն ու օրինակը, խօսքն ու գործերը մէկ անգամով միայն կը յաջողին ստեղծել այն հոգեկան աշխարհը՝ ուր ճշմարիտ աստուածապաշտութեան խորհուրդը կը գտնէ իր բացարձակ լրումը, միշտ նոյն պահելով իր խորքը, որուն վրայ նոր բան մը չեն կրցած աւելցնել քրիստոնէական մշակութեան և մտածութեան դարաւոր արդիւնքները: Կրօնական կատարելութեան այդ վայելքն ըմբոյխնող հոգիները, առաքեալներու նման, երկիւղած ու սրտատրոփ յափըշտակութեամբ մը կը սիրեն երկրպագել այն փառին՝ որ կառքն եղաւ Յիսուսի վերացումին գէպի երկինք:

Այդ երկինքի թագաւորութեան խորագոյն հիմերը դրուած էին արդէն անոնց սրտին մէջ՝ որոնք իրենց սրբազան պարտքը կատարեցին նոր Ուխտի որդեգրութիւնն հռչակելով ամենուրեք: Տիեզերական այդ հաւատքի հրաւերին համաձայն՝ հարկ էր որ գիտակից զրկախառնումով մօտենային իրարու հրեան ու հեթանոսը, գերին ու աղնուականը, բարբարոսն ու Սկիւթացին (կող. Գ 11). ալ քակումձ էր բաժանումի միջնորմը. մէկդի գլորուած էր զայլմակղութեան վէմը թաւալումովը գերեզմանական այն քարին՝ որ քիչ օրերու համար միայն ծածկեց Յիսուսի արիւնջուայ մարմինը: Է՛հ, ալ մեռած մը չէ՛ր ան իրեններուն՝ ինչպէս և շատերուն համար, ու պիտի վերանար իբ Հօր աջ կող-

133-86
(701-66)

մը, հոն գնելու համար իր յաւիտենական ակթուը, ամէն անցաւոր ու ստուերակերպ իշխանութիւններէ վեր, հաւասարապէս արհամարհելով Դաւթի գաւազանն ու Դիոսի գահը:

Բովանդակ քրիստոնէութեան համոզումը այս մասին՝ համազօր էր և է՝ Պետրոսի այն դաւանութեան որուն համաձայն՝ զարդարուն առասպելներու խաղկանքը դոյութիւն չունէր Աստուծոյ Որդւոյն զօրութեանն ու մեծութեանը մէջ (Բ. Պետր., Ա 16): Ըսէ՛ք, ի՞նչ աւելի արդար քան վերացումը անո՛ր՝ որ Աստուծոյ արքայութեան ու արդարութեան ջահը փոխանցեց մեզի. անո՛ր՝ որ իր Հօր տան մէջ օթեաններ խոստացաւ մեզի. անո՛ր՝ որ քաղցր լուծ մը գնելով մեր վրայ՝ տաժանակիր խաչը չալկեց իր ուսին. անո՛ր՝ որ դէպի կորուստ առաջնորդող լայն արահետին մօտ կեանքի նեղ դուռը ցոյց տուաւ մեզի. անո՛ր վերջապէս՝ որ յաւիտենական ճշմարտութիւններու զանձարանը բացաւ մեզի ա՛յնքան մեծ վայելչութեամբ ու աննախանձարար: Պէ՛տք էր, այո, պէ՛տք էր որ ան յաղթահարէր չարիքն ու մահը՝ իր բարի և անմահ հոգիովը: Հաւատացէ՛ք այս իրաւագատ փոխարինութեան՝ դուք որ հաւատացած էք իր Աւետարանին, և ամէն առիթներով ձայնակցեցէ՛ք այն ցնծութեան աղաղակին՝ զոր Հայոց կեկղեցին կ'արձակէ իր կուրծքէն՝ իր Արքութեան երգերէն մէկուն մէջ՝ իոյն առնելով առաքեալին տողերը. «Ո՞վ է որպէս տէր Աստուած մեր... Հաւատարիմ եղեալ աշխարհի եւ համբարանաւ փառօք»:

Մեր Տիրոջ փրկագործ անօրինութեան վերջին հրաշքը զարմացուց նաև հրեշտակները, ինչպէս կը նկարագրուի Համբարձման տօնին յատկացուած չարահաններէն մէկուն մէջ: Դիտել տուինք կանխաւ՝ թէ այդ հոգեղէններէն զանաւոր էր մնացած աստուածաշնորհութեան բուն խորհուրդը. ու հիմա է որ առանձին կը պատրաստուին ընդունելու պոսկաւոր Յաղթականին մուտքը վերին աստիճաններու վրայ՝ որ Աստուծոյ կը տանին: Անոնք անթարգմանելի հիացումով մը կը հարցնեն իրարու. «Ո՞վ է սա՞ որ հրեղէն անդրուարով կուգայ մեզի», և ուրիշներ կը պատասխանեն. «Տէրն է փառաց, աշխարհի փրկիչը. բացէ՛ք մշանջենաւոր յարկերու դուռներն անոր առջև»: Այս չքեղ տեսարանադրութիւնը աստուածային թափերարեմին վրայ կ'այլալլէ մեր ներքին զգայութիւնը: Այլ ո՞վ կրնայ լռեցնել իր մէջ այն երկնահնչիւն ձայները՝ որ երբեմն երկրի վրայ լսուեցան Ծննդեան մութ ու անշուք այրին մօտ, ու հիմա անսահման բարձունքի մը վրայ կը թնդան վերստին, հոն փոխադրելու ատեն Յիսուսով կենդանադրուած «փառք»ը, հաստատուած «խաղաղութիւն»ը և յաւերժացած «հաճութիւն»ը: Չեմ երկբայիր. այս հաւատքը մերը պիտի ըլլայ միշտ՝ եթէ մեր ալ խանձարուրին վրայ ճառագայթէ այն աստղը՝ որմէ համաստեղութիւններ կը ծնին, եթէ անուշ չունչ մը առաջին օրէն լսեցնէ մեզի այն երգը, որ յետոյ պիտի ըլլայ «Ծովերու և որոտման հզօր ձայներով եղանակուած ակէլուիան» (Յայտ. ԺԺ 6), և եթէ հոգիով որրուած գիրկ մը զգուէ մեր մանկութեան վայրկեանները՝ որոնցմով պիտի պատրաստուի հոգեւորոգ հանգիստը մեր անձերուն (Մատթ. ԺԱ 29): Ձանանք տիրապէս թափանցել ուրեմն աստուածաշնորհութեան մեծ խորհուրդին՝ որ Յիսուսով յայտնուեցաւ մեզի:

Վ Ե Ր Ձ

Ե. Ե. Դ.

Նախորդ յօդուածին մէջ, էջ 101, վաւեր 7րդ տող «այդ անակակալութիւնը» պէ՛տք է ըլլայ «այդ ակնկալութիւնը»: